

verdifull for alle som er interessert i smerter og smertebehandling. En rekke vanlige smertetilstander er omtalt, slik som nevrologiske smerter etter slag og andre nevrologiske tilstander, hodepine/migrene, nakke-skulder-smerte, lumbale ryggmerter og fibromyalgi. Flere av kapitlene diskuterer kunnskapsgrunnlag for behandlingsmetoder, som for eksempel elektrisk nevrostimulering, opioide analgetika, nerveblokader, psykologiske tilnærminger, kognitiv atferdsterapi samt behandling ved multidisiplinære smerteklinikker.

Denne boken er en liten gullgrube av informasjon om utviklingen i dette raskt voksende kunnskapsfeltet: Alle leger som har smerte som utfordring i sitt kliniske virke, vil finne noe av interesse i denne boken fra The International Association for the Study of Pain.

Harald Breivik

Anestesiavdelingen
Rikshospitalet-Radiumhospitalet

Minimalt invasiv kirurgi

Mark A. Talamini

Advanced therapy in minimally invasive surgery

366 s, tab, ill. London: BC Decker, 2006.

Pris USD 199

ISBN 1-55009-238-3

Dette er en relativt kort, men informativ bok som vektlegger en praktisk tilnærming til en rekke minimalt invasive kirurgiske prosedyrer. Boken er delt i seks hovedavsnitt, der det første avsnittet består av kapitler

som omhandler mer generelle prinsipper og forskjellige teknikker. Bruk av ulike energikilder (f.eks. diatermi, argonlaser, ultrason, ablativ teknikker) blir nevnt, aspekter ved anestesi og leie av pasienten drøftes, og ulike hensyn og prinsipper knyttet til operasjonsteknikk belyses. Minimalt invasive teknikker i relasjon til telemedisin blir også nevnt. I de neste tre hovedavsnitt blir en rekke, og nå stort sett velkjente, minimalt invasive inngrep og prosedyrer relatert til organer i øvre gastrointestinalkanal, innen lever-galle-pancreas-kirurgi (inkl. laparoskopisk leverreseksjon) og innen kolorektalkirurgien beskrevet. Laparoskopisk nefrektomi, adrenalectomi samt laparoskopisk operasjon for ventral hernie og lyskebrokk omtales. Det er også et kapittel om laparoskopisk behandling av aortaaneurismer, om duktoskopi ved mammalidelser og et om laparoskopisk evaluering av abdominal trauma.

Innholdet i denne boken spenner vidt rent tematisk. Dette blir både en styrke og en svakhet. Bokens format begrenser selvsagt omfanget av hvert tema, og noen vil nok savne en mer dyptgående fremstilling av de prosedyrer man selv er opptatt av eller ønsker å lære enda mer om. Teksten er stort sett konsis og klar, og kapitlene er godt illustrert, med noe varierende kvalitet på bildene. Med så mange forfattere blir det noe overlapping, men ikke mer enn man godt kan akseptere. En rekke praktiske sider ved minimalt invasiv kirurgi (f.eks. portplasseringer, antall porter, suturteknikk) er preget av ulike «skoler». Forfatterens synspunkter er, naturlig nok, først og fremst preget av egen personlig erfaring, men med greie henvisninger til litteraturen. Referansene er stort sett godt oppdaterte.

Det medfølger en CD med klipp fra ulike operative prosedyrer. Noen av disse er gode, men kvaliteten både teknisk og pedagogisk er litt ujevn. Som en generell orientering om prinsipper og ulike muligheter innenfor minimalt invasiv kirurgi vil denne boken være nyttig for kirurger, og i særlig grad gastroenterologiske kirurger, på ulike trinn i sin utdanning – og etterutdanning. Solid innbinding, mange fargeillustrasjoner og medfølgende CD gjør at bokprisen blir relativt høy – men kompetanse koster.

Jon Arne Søreide

Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus

Kortfattet om laserbehandling

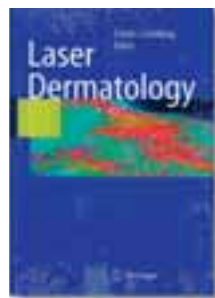
David J. Goldberg

Laser dermatology

126 s, tab, ill. Heidelberg: Springer, 2005.

Pris EUR 107

ISBN 3-540-21277-9

Boken gir en kortfattet elementær innføring i bruk av laserbehandling innen dermatologien. Den burde være nyttig for helsepersonell som ønsker en kortfattet oppdatering.

I første del redegjøres det lettfattelig

for laserfysikk og ikke minst sikkerhetsregler for helsepersonell som skal utføre laserbehandling. De forskjellige lasersystemer omtales, og en illustrativ tabell definerer de vanligste begreper innen laserterminologien.

I neste del forklares i detalj de forskjellige lasere som kan brukes i behandlingen av vaskulære lesjoner. Kapitlet er velskrevet, med gode fargeillustrasjoner. Behandlingen av de forskjellige brunlig pigmenterte lesjonene samt tatovering gjennomgås. Forfattere

ren er nøktern i sin omtale av behandlingseffekten ved noen av disse lesjonene.

Laserbehandling av økt hårvekst er også viet et eget kapittel, og forfatteren redegjør for de forskjellige lasere som brukes. Fotodynamisk behandling (PDT) med både aminolevulinsyre (ALA) og metylestere av aminolevulinsyre som Photocure produserer, omtales med gode illustrasjoner.

Boken er lettfattelig skrevet, og de mange gode fargebildene gjør den morsom å lese. Målgruppen er helsepersonell uten forhåndskunnskap innen dette fagfeltet. Det drives mye useriøs laserbehandling av forskjellige hudlidelser i Norge. Det stilles ingen krav til autorisasjon for å utføre dermatologisk laserbehandling. Enhver helsearbeider som arbeider innen dette fagfeltet, burde kjenne til det som presenteres i denne boken, ikke minst de sikkerhetsmessige aspektene.

Nils-Jørgen Mørk

Hudavdelingen
Rikshospitalet

Globalt samarbeid for bedre helse

Verdens helseorganisasjon

Working together for health

The world health report 2006. 209 s, tab, ill.

Genève: WHO, 2006. Pris CHF 40

ISBN 92-4-156317-6

I årets rapport om verdens helse fra Verdens helseorganisasjon (WHO) beskrives blant annet den store mangelen på helsepersonell i verden. Mangelen er særlig stor i Afrika. Mens Afrika sør for

Sahara har en firedel av verdens sykdomsbyrde, har kontinentet bare 4 % av verdens helsepersonell og bare 1 % av ressursene som brukes på helse. Dårlige muligheter til utdanning, dårlig lønns- og arbeidsforhold og sosial uro fører til at mange helsearbeidere flykter til rikere land. Det er et dystert scenario som beskrives i rapporten, og mangelen på helsepersonell går ut over livsviktige helseprogrammer.

Verdens helseorganisasjonen har regnet ut at verden trenger fire millioner leger, sykepleiere og jordmødre. Problemet er særlig stort og akutt i Afrika sør for Sahara. Afrika alene trenger 2,3 millioner helsearbeidere. Mange av helsearbeiderne er døde av AIDS, og flere har emigrert til rikere land, blant dem vestlige land og Australia. Rapporten oppfordrer de rike landene om å endre sin rekrutteringspolitikk.

Rapportens styrke er analysen av den nåværende situasjonen. Den er imidlertid noe svakere på å anbefale løsninger. Den